

พรรคการเมืองทางสายกลางแนวพุทธ

จักได้รับความนิยมสูง และทำให้ประเทศลงตัว

ประเวศ วะสี

(๒๓ เมษายน ๒๕๖๕)

๑.

วิธีคิดแบบตะวันตก

การเมืองไทยไม่ลงตัวมากกว่า ๑๐๐ ปี ถ้านับตั้งแต่กบฏหมอบลิ่งในต้นรัชกาลที่ ๖ วิกฤตการเมืองเรื้อรังทำให้ประเทศเสียโอกาส และประเทศไทยตกอยู่ในหลุมดำแห่งวิกฤตการณ์ไม่สามารถขึ้นมาได้

ทำอย่างไร ๆ ก็ขึ้นไม่ได้ ถ้ายังใช้วิธีคิดแบบตะวันตก อารยธรรมตะวันตกที่ครองโลกมาได้ ๓ - ๔ ร้อยปี ก็กำลังวิกฤตที่เรียกว่า วิกฤตอารยธรรมตะวันตก (Western Civilization Crisis)

โลกวิกฤตเพราะเสียสมดุลอย่างรุนแรงในทุกมิติ อะไรที่ไม่สมดุลก็จะปั่นป่วน วุ่นวาย รุนแรง วิกฤตไม่ยั่งยืน ความสมดุลทำให้เกิดความสงบ ความเป็นปกติสุข และความยั่งยืน

วิธีคิดแบบตะวันตกนำไปสู่การเสียสมดุล

ทางสายกลางแบบพุทธนำไปสู่ความสมดุล

ตะวันตกเก่งในเรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่วิธีคิดมีปัญหาที่นำมาสู่การเสียสมดุลของโลก วิธีคิดแบบตะวันตก คือ คิดแบบตายตัว เมื่อตายตัวก็แยกส่วน แบ่งข้างแบ่งขั้ว สุดโต่ง การแบ่ง

ข้างแย้งซึ่งทำให้ประทะ หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน (antagonistic) การต่อสู้และความรุนแรง ยุโรปจึง
เต็มไปด้วยสงคราม และเป็นต้นตอขยายความรุนแรงไปทั่วโลก เพราะครองอำนาจและครองวิธีคิด

สังคมไทยก็หนีไม่พ้นที่จะถูกอิทธิพลวิธีคิดแยกข้างแยกขั้วแบบตะวันตก การเมืองแบบแยกข้าง
แยกขั้วทำให้ถอนกำลังและเกิดความรุนแรง การเมืองไม่มีทางลงตัว

วิธีคิดแบบตะวันตกแท้ที่จริงเป็นวิถีอำนาจ แม้จะห่อหุ้มด้วยคำว่าประชาธิปไตยในการพัฒนา
ที่เรียกว่า โลกาภิวัตน์ เต็มไปด้วยโครงสร้างอำนาจ เช่น การคิดเชิงอำนาจ การใช้อำนาจรัฐ การใช้
กำลังรบช่มชู้คุกคาม การใช้อำนาจความรู้ การใช้อำนาจทุน การใช้อำนาจในการพัฒนา ก่อให้เกิด
ความเหลื่อมล้ำสุด ๆ และความรุนแรง

แนวทางตะวันตกเป็นอำนาจนิยม

แนวทางพุทธเป็นปัญญานิยม

๒

ทางสายกลางแนวพุทธ

ทางสายกลางเป็นสายปัญญา ที่เข้าถึงความจริงตามธรรมชาติ ที่เป็นไปด้วยความเป็นเหตุเป็นผล หรือเป็นกระแสของเหตุปัจจัยที่เรียกว่า **อิทัปปัจจยตา** เมื่อสรรพสิ่งล้วนเป็นกระแสของเหตุปัจจัย จึงไม่แบ่งข้างแบ่งขั้ว ไม่มีส่วนสุด (extreme) ทั้งสองข้างจึงเรียกว่าทางสายกลาง

อาจสรุปเปรียบเทียบ**รหัสการพัฒนา** ตามวิถีตะวันตก วิถีพุทธ ได้ดังนี้

วิถีตะวันตก สร้างความรู้ → อำนาจ → แย่งชิง

วิถีพุทธ ปัญญา → ไมตรีจิต → การอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล

ขยายความ **ชาวตะวันตก** สร้างความรู้คือวิทยาศาสตร์เอาไปทำเทคโนโลยีที่มีอำนาจมาก ใช้ อำนาจแย่งชิงหมดทั้งโลก ทำให้เกิดการเสียสมดุล และรุนแรง

พุทธ พัฒนาปัญญาเข้าถึงความจริงตามธรรมชาติ ที่เรียกว่าธรรมะมีไมตรีจิตอันไพศาล มีการแผ่เมตตาไปทุกทิศทุกทาง และสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล ทั้งระหว่างคนกับคน และระหว่างคนกับธรรมชาติแวดล้อม

ประเทศไทยเป็นเมืองพุทธ ควรจะใช้ทางสายกลางพัฒนาชีวิต และการอยู่ร่วมกัน ซึ่งรวมทั้งระบบการเมืองด้วย

๓

พรรคการเมืองทางสายกลางแนวพุทธเป็นไหน

๑. เป็นพรรคการเมืองที่ไม่คิดชิงแบ่งข้างแบ่งขั้ว ไม่คิดชิงปฏิบัติ ต่อสู้ โคนล้มกัน แต่เน้นความร่วมมือทำสิ่งดี ๆ เพื่อประเทศชาติและประชาชน
๒. ไม่ใช่เงินเป็นเครื่องมือ แต่ใช้ปัญญาและความดี การเมืองแบบธนาธิปไตย หรือใช้เงินเป็นใหญ่ในการซื้อเสียงขายเสียง ซื้อตัวผู้สมัครมาเป็นก๊วนเป็นคอก โดยจ่ายเงินเลี้ยงดู แบบที่ว่าป้อนกล้วยให้ลิงกินจะได้สงบ แล้วนายทุนเจ้าของคอกได้สิทธิเป็นรัฐมนตรี ทำให้เสื่อมเสียในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อนาริยะ เสื่อมเสียทางศีลธรรม เสื่อมเสียทางคุณภาพ ซ้ำเติมให้บ้านเมืองวิกฤตยิ่งขึ้น ชาวพุทธไม่พึงทำ
๓. ใช้สัมมาวาจาตามพุทธโอวาท กล่าวคือ
 - (๑) จะพูดอะไรต้องเป็นความจริง มีที่มา มีที่อ้างอิง
 - (๒) พูดเป็นปียวาจา ไม่ใช่คำหยาบ ไม่พูดเพื่อเจ้อ เสียดสี หรือพูดให้แตกสามัคคี
 - (๓) พูดถูกกาลเทศะ
 - (๔) พูดแล้วเกิดประโยชน์ ถ้าไม่เกิดประโยชน์ หรือเสียประโยชน์ก็ไม่พูด

ถ้าใช้สัมมาวาจาอย่างนี้ ก็จะไม่แตกความสามัคคี และเป็นไปเพื่อปัญญาและความดี ขณะที่มิจฉาวาจาที่มักใช้กัน นำไปสู่การเมืองอกุศลหรืออนาริยะ

๔. หน้าที่ของพรรคการเมือง คือ คัดเลือกคนดีมีความสามารถเข้ามาเป็นสมาชิกพรรค มีคนดีมีความสามารถจำนวนมากที่อยากทำเพื่อบ้านเมือง แต่เขาไม่สามารถเข้าร่วมกับพรรคการเมืองอย่างที่มีอยู่ ซึ่งแบ่งเป็นข้างเป็นขั้วอย่างรุนแรง และตกอยู่ใต้อำนาจเงิน

เมื่อมีพรรคการเมืองทางสายกลาง ที่ไม่แยกทางแยกขั้ว ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อใคร ไม่ใช่เงินเป็นใหญ่ แต่ใช้ปัญญาและความดี จะมีคนเก่งและคนดีเข้าร่วมจำนวนมาก เป็นพรรคการเมืองที่มีสมาชิกจำนวนมากที่สุด เป็นการถักทอพลังบวกรวมแผ่นดินไทย เป็นพรรคมหาชน

อย่างแท้จริงที่เติบโตใหญ่เต็มแผ่นดิน เป็นการสร้างพลังพลเมืองที่ตื่นรู้และกัมมันตะ พลังพลเมืองที่ตื่นรู้และกัมมันตะเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ที่ทำให้การเมืองดี เศรษฐกิจดี และศีลธรรมดี ประเทศก้าวข้ามวิกฤตการณ์ พ้นจากความเป็นอนาธิปไตยไปสู่ความเป็นอารียะ

๕. ที่ว่าเป็นพรรคที่ใช้ปัญญานั้น ควรทำความเข้าใจว่า ความรู้และปัญญา อาจแบ่งเป็น ๒ ประเภทคือ

(๑) ความรู้ในเทคนิควิธีเพื่อการใช้งาน

(๒) ปัญญาที่รู้ความจริงของแผ่นดินไทย

ต้องมีทั้ง ๒ ประเภท ประกอบกัน ถ้ามีแต่ความรู้เทคนิควิธีไม่ว่าจะดีเลิศเพียงใด ถ้าขาดปัญญาที่รู้ความจริงของแผ่นดินไทย รอบ ๑๐๐ ครั้ง ก็ไม่ชนะทั้ง ๑๐๐ ครั้ง อย่างเป็นไปในประเทศไทย ระบบการศึกษาสมัยใหม่ที่เริ่มแต่ ร.๕ ส่งพระราชโอรสและข้าราชการไปศึกษา และต่อมาปัญญาชนไทยรุ่นใหม่ล้วนไปสำเร็จการศึกษา และมาสร้างระบบการศึกษาที่เอาวิชาเป็นตัวตั้ง ไม่ได้เอาความจริงของแผ่นดินไทยเป็นตัวตั้ง ทำให้คนไทย ๔ - ๕ ชั่วคนหลัง ซึ่งก็เท่ากับคนไทยทั้งประเทศ ไม่รู้ความจริงของแผ่นดินไทย เมื่อไม่รู้ความจริงก็ทำให้ถูกต้องไม่ได้

ฉะนั้น จึงไม่แปลกที่เส้นทางเศรษฐกิจทั้งหลาย ไม่ประสบความสำเร็จในการขจัดความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ ยิ่งพัฒนายิ่งเหลื่อมล้ำมากขึ้น จนประเทศไทยได้ชื่อว่ามีความเหลื่อมล้ำสูงสุดเป็นที่ ๑ หรือที่ ๓ ในโลก

หมายเหตุ มีตัวอย่างที่ดี

เมื่อกองทัพจีนคอมมิวนิสต์ต่อสู้กับกองทัพก๊กมินตั๋งอันมเหมาของเจียงไคเช็ค ครั้งแรก บัญชาการโดยปัญญาชนจีนที่ไปเรียนที่มอสโคว์ ปรากฏว่าแพ้หลุดลุ่ย ต่อมาเหมาเจ๋อตุงเข้ามาบัญชาการแทน เหมาไม่ใช่คนเรียนนอกแต่รู้ภูมิสังคมจีนเป็นอย่างดี จึงชนะเรื่อยมาจนชนะทั้งหมด ตั้งประเทศไว้เป็นปีกแผ่นดินและเข้มแข็งอย่างรวดเร็ว จนจะเป็นมหาอำนาจอันดับ ๑ ของโลก เพราะคนทำงานของพรรคล้วนมีประสบการณ์และรู้ความจริงของแผ่นดินจีน

๖. ฉะนั้นพรรคการเมืองทางสายกลาง ควรส่งสมาชิกพรรคไปทำงานในชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เกิด ปัญญารู้ความจริงของแผ่นดินไทย ส่วนความรู้ทางเทคนิควิธีสามารถสร้างได้โดยรวดเร็ว
- ในพื้นที่จะมีผู้นำชุมชนตามธรรมชาติอยู่ประมาณหมู่บ้านละ ๕๐ คน ตำบลละ ๕๐๐ คน อำเภอละ ๕,๐๐๐ คน ทั้งประเทศมีประมาณ ๔ ล้านคน ผู้นำเหล่านี้ล้วนเป็นคนเก่งและคนดี และรู้ความจริงของแผ่นดินไทย

เมื่อพรรคการเมืองทางสายกลางไปเรียนรู้และปฏิบัติการในชุมชนท้องถิ่น ก็จะได้เรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติกับผู้นำตามธรรมชาติเหล่านี้ประมาณ ๔ ล้านคน เป็นการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติในสถานการณ์จริงของคนไทยจำนวนมหาศาลที่ฐานรากของประเทศ ฐานรากของประเทศจะเข้มแข็งทุกด้านทั้งด้าน

เศรษฐกิจ - จิตใจ - สังคม - สิ่งแวดล้อม

วัฒนธรรม - สุขภาพ - การศึกษา - ประชาธิปไตย

ทั้ง ๘ มิติ บูรณาการอยู่ในกันและกันไม่ได้แยกเป็นส่วนส่วนและไม่สำเร็จอย่างที่ผ่านมา (ดูบทความตัวอย่าง*)

เมื่อมีแพลตฟอร์ม คือ พื้นที่ที่พัฒนาอย่างบูรณาการ ก็จะดึงระบบต่าง ๆ เข้ามาเชื่อม เช่น ระบบเศรษฐกิจ ระบบการศึกษา ระบบศาสนา ระบบความยุติธรรม ระบบประชาธิปไตย ฯลฯ ระบบเหล่านี้แต่เดิมล้วนทำแบบแยกส่วนและไม่สำเร็จ ก็จะไปเชื่อมโยงกับแพลตฟอร์ม บูรณาการของพื้นที่ก็จะเกี่ยวคู่กัน เป็นผลให้ประเทศมีบูรณภาพ และดุลยภาพ เข้มแข็ง ยั่งยืน หายจน หายเหลื่อมล้ำ

๗. ทั้งหมดนี้ คือ การที่พรรคการเมืองทางสายกลางแนวพุทธเชื่อมโยงคนไทยทั่วประเทศ เข้ามาเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ (Interactive learning through action) ในสถานการณ์จริง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทรงพลังในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน (Transformation) ในทุกมิติ ที่ยิ่งทำ

- ยิ่งรักกันมากขึ้น
- ยิ่งเชื่อถือไว้วางใจกันมากขึ้น
- ยิ่งเกิดความเสมอภาค ภราดรภาพ และสามัคคีธรรม
- ยิ่งฉลาดขึ้น และฉลาดร่วมกัน
- เกิดปัญญาร่วม (Collective wisdom) นวัตกรรม และอัจฉริยภาพกลุ่ม (Group genius)

* บทความต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาอย่างบูรณาการ

- ทั้งหมดเป็นพลังมหาศาลที่จะฝ่าความยากทุกชนิดไปสู่ความสำเร็จ
- เกิดความสุขร่วมกันประดุจบรรลุนิพพาน

๘. พรรคการเมืองต่าง ๆ จะด้วยรู้ตัว หรือไม่รู้ตัวก็ตาม จะติดเชื่อ "ทางสายกลาง" ลดความเป็นปฏิปักษ์ เพิ่มความร่วมมือ และไมตรีจิต การเมืองจะถอยห่างจากการคิดโค่นล้มทำลายถอนกำลังกัน กลายเป็นการเมืองอารียะ
 ๙. การเมืองทางสายกลางเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ที่ไม่ใช้อำนาจ ไม่ใช่เงิน แต่ใช้ปัญญาและความดี ที่คนไทยทั้งปวงมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และมีส่วนร่วมในการได้รับผลของการพัฒนาที่ถูกต้องเป็นธรรม คือ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสมดุลงบเย็น เป็นสุข และสร้างสรรค์
- "ประชาธิปไตยทางสายกลาง"** จะแพร่ไปทั่วโลก

๔

“ประชาธิปไตยทางสายกลาง” รอคอยที่จะอุบัติขึ้น

เป็นเรื่องหนีไม่พ้น ที่ “ประชาธิปไตยทางสายกลาง” จะต้องอุบัติขึ้น

เพราะตามกฎธรรมชาติ จะต้องเป็นเช่นนั้น

กล่าวคือ ความโกลาหล (chaos) เป็นสภาพที่ไม่เสถียรและใช้พลังงานมาก ในการพยุงสภาวะที่ไม่เสถียร ธรรมชาติธรรมดาพยายามรักษาสมดุลหรือปรับไปสู่สมดุล เพราะสภาวะสมดุลเป็นภาวะที่เสถียร และใช้พลังงานน้อยที่สุด

เมื่อสภาวะโกลาหลมีมากถึงขนาด ถึงจุดที่ธรรมชาติทนไม่ไหว จะเกิดการ**จัดระบบใหม่** (New order) ผุดบังเกิดขึ้นทันทีทันใด

“ประชาธิปไตยทางสายกลาง” คือ การจัดระบบใหม่ที่ลงตัว สมดุล สงบ ใช้พลังงานน้อย ซึ่งจะต้องเกิดขึ้นท่ามกลางความโกลาหลที่มีมากถึงขนาด จนไปต่อไปไม่ได้ในวิถีเดิมของการเมืองแบบเก่า ๆ

ประเทศไทยเป็นเมืองพุทธ คนไทยคุ้นเคยกับคำว่า “ทางสายกลาง” อยู่แล้ว ประเทศก็เต็มไปด้วยสัญลักษณ์ทางพุทธ พุทธานุภาพจะทำให้คนไทย “ตื่นรู้” (Awakening) ว่า เส้นทางสายกลางนั้นแหละที่จะนำไปสู่ความเจริญอย่างแท้จริง ไม่ใช่เส้นทางแห่ง โลภะ โทสะ โมหะ ที่นำโดยตะวันตกให้หลงทางไป

พลังพลเมืองไทยที่ตื่นรู้และกัมมันตะจะเป็นปัจจัยให้เกิด “ประชาธิปไตยทางสายกลาง”

จึงนมัสการและกราบเรียนมาด้วยความเคารพ
